

der ikke er nogen Maade at komme bort fra disse pharisaiske Fortolkninger af Grundloven, som vi ere saa vant til, og derfor er det saa naturligt, at det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds er bleven træet og for en Stund, men jeg haaber ogsaa kun for en Stund, vil trække sig ud af Arbejdet; men for os Andre er der ingen Opfordring dertil. Evertimod! Jeg tror, at under vore Forhold vil Enhver, der udelukker sig selv fra Arbejdet, sjæne sig fra at kunne udøve den Indflydelse paa Sagerens Gang, som Enhver, der besatter sig med de offentlige Anliggender ønsker at faae. Det staar klart for mig, at efterat nu det høie Landssting i 6 Aar, saa at sige, har havt Regjeringen i Hænde, i al Fald udøvet en særdeles væsentlig Indflydelse i den Henseende, og efter at det er lykkedes i den Tid at sætte Folkethinget og dets berettigede Krav til Side, vil der komme en Reaktion i den Henseende; men jeg tror ikke, at Folkethinget vil kunne opnaa at tilveiebringe denne Reaktion, dersom det stiller sig paa det rent negative, paa det rent formelle Standpunkt, om jeg saa maa sige, at det blot siger: Grundloven siger, at vi skulde have Hovedindflydelsen. Jeg tror ikke, at man i vore Dage lader sig nøie med en saadan bogstavelig Udtøynning af en Lovparagraf, men man vil forlange, at de, der i Virkeligheden ville have Indflydelsen, ogsaa skulde lægge deres Kraft og Livsvirksomhed deri og søge selv at vise, at de ere istand til at overtage den Gjerning, som med Rette kunde kræves af Folkethinget. Det er, saa forekommer det mig, Lejn til, at denne Ansøelse vil blive almindeligere i Thinget, end den hidtil har været, med andre Ord, at den vil brede sig over et noget større Fladerum, end den har gjort det i tidligere Samlinger. Jeg tror derfor, at det netop nu gjælder om, at man er bestemt paa og har den Villie at gjøre sig til Herrer over Sagerne og føre dem igennem, om ikke paa den Maade, som den høie Regjering vil, saa paa den Maade, som Flertallet i Folkethinget vil. Det forekommer mig, at dette er vort Standpunkt i denne Sag som i alle andre Sager, der kommer til at foreligge. Det er derfor min Mening, at Folkethinget langtfra bør trække sin Haand tilbage fra det foreliggende særdeles vigtige Spørgsmaal. En Reform, som har staaet paa i en Menneftalder, er nu endelig kommen saa vidt, at den er kommen til at foreligge Thinget, ganske vist i en saadan Stikelse, at der efter min Mening slet ikke kan være Tale om at acceptere det i den Stikelse, det foreligger. Der er, saa forekommer det mig, forbundet altfor store Udgifter med en Ordning som den her foreslaaede. Tænk dem, mine Herrer! den Masse Embedsmænd, som skulde

ansættes efter dette Lovforslag! Svikken Mængde Politimestre, hvilken Mængde Underdommere, hvilken Mængde Retsskrivere, for ikke at tale om den Mængde Landsdommere, det hele store kostbare Apparat, og tænk dem det ved Siden af de bestaaende Embedsmænd. Amtmænd, Amtsforvaltere o. s. v. Dette lille Land vilde jo blive et rent kinesisk Land med Hensyn til Embedsmænd. Det tror jeg virkelig ikke, man vil faae noget Folkething til at gaa ind paa. Dernæst er der jo med Hensyn til selve Proceduren forskjellige Ting, som jeg tror, at enhver praktisk Jurist maa væge sig imod at komme ind paa. Jeg skal blot nævne den hele procesledende Virksomhed fra Dommerens Side, der gjør saadanne Indgreb i Parternes Ret, at det vil stille Forholdet ganske paa Hovedet i Sammenligning med det nu ærende; Nu have vi Forhandlingsmagtmen, Parterne og Sagsførerne ere Herrer over Sagen, ligetil Dommen skal affiges; efter dette Forslag bliver det Mobsatte Tilfældet, thi her træder Dommeren strax ind i en procesledende Virksomhed, hvor han faar Herredømmet ikke blot over Sagerne, men ogsaa over Parterne paa en efter min Mening aldeles urigtig Maade, navnlig ved den saakaldte Beviskjendelse, der er forkastet de fleste andre Steder, men som nu søges indført her. Jeg tror ikke, at det overfor Parterne eller overfor Dommeren vil være rigtigt at opretholde denne Beviskjendelse, selv ikke i den mindre fremtrædende Form, hvori den findes i Lovforslaget. Det kan nemlig sikkert ikke undgaaes, at Domstolene i mangfoldige Tilfælde ville komme til at affige Domme, som de selv og alle Andre maa anerkjende for at være Uret, blot fordi de in limine processus have bundet sig til at opfatte Sagen paa en vis Maade, en Maade, som ganske sikkert under Processens videre Gang, navnlig under Vidnesforhørene, let vil vise sig ikke at være rigtig, idet det da vil vise sig, at der ikke skulde lægges Vægt paa de Momenter, hvorraa Domstolene dengang havde lagt Vægt som dem, der skulde bevises, men paa helt andre. Domstolene, som isølge Udtæstet ere bundne ved Beviskjendelsen vilde saa ligesuldt være forpligtede til at affige Dom paa Grundlag af det, der blev affagt i Henhold til Beviskjendelsen. Dette er kun et enkelt Exempel; men hvad der efter min Mening er overordentlig uheldigt, det er, at den Bestemmelse er bleven staaende, som gaar ud paa, at Dommeren, ialtsald i det Omfang, som her er forudsat, kan underkaste civile Parter et Inquisitionssforhør. Det vilde stride saa ufuldstændigt mod vor hele Retssopfattelse og Retsspraxis, at jeg tvivler paa, at det vil være rigtigt at gaa ind paa det. Jeg kunde nævne mangfoldige Exempler paa, at dette Lovforslag ikke vilde være egnet til